

החותמים ♦ הכוכב העולה של ציר ההתנגדות

written by ד"ר יוסי מנשروف | 26.12.2024

ההסכמה מול החותמים מחדצת את משמעותו של מעגל האש שאיראן בנתה סביב ישראל במאזן מדורג שנמשך עשרות שנים. כתוצאה מהסטרטגייה الإيرאנית, ישראל ישבה על חבית נפץ, שהתפוצצה בטבה 7 באוקטובר.

כתוצאה מחוסר התיאום בין חמאס לאיראן, חיזבאללה ויתר הארגונים בציר ההתנגדות, ובכלל זה החותמים, הצטרפו ללחמה רק לאחר פריצתה. יזכיר שהחותמים חשו כבר קודם לכן שיכלותיהם הבשיילו, ולפיכך במאי 2021 הציעו לחמאס לאפשר להם להצטרף למערכה נגד ישראל בזמן מבצע "שומר החומות", אך סורבו על ידי הנהגת חמאס. תחושת הבשלות הזאת נבעה מהישגים המשמעותיים שהחלו החותמים במהלך המלחמתם נגד הקואלייציה בתימן בראשות سعودיה (2015-2022), חרף מתקפות אוויריות מסיביות מצד سعودיה. בסיכון כולל של מתקפות החותמים נגד سعودיה במהלך הלחמה הזאת, מסר דובר הקואלייציה הפרו-סעודית, הגנרל הסעודי תורכי אל-מלכי, בדצמבר 2021, שallow שיגרו 430 טילים בליסטיים ו-851 כטב"מים (חלקם מתאבדים) והרגו 59 אזרחים سعودים.

הישגים הללו הגיעו בעיקר לאור הסיוע המאסיבי שכוח קודס האיראני החל להעביר לחותמים החל מ-2009. איראן זיהתה את הפוטנציאל הטמון בחותמים בזכות מיקומם הגיאו-סטרטגי למרחב הים האדום, ומדרום לסייעיה, ואת המינוף האדיר שהחותמים יכולים להעניק לציר ההתנגדות בראשות איראן. לפיכך, מפקד כוח קודס דא', קאסם סולימאני, התנייע תוכנית אסטרטגית במסגרת קיבלו החותמים הדרכות והכשרות שונות באיראן, סיוע צבאי מקיף, וכן סיוע פיננסי. בהוראת חמינאי, גם חיזבאללה שולב בתוכנית האסטרטגית למינוף החותמים, ולפחות משנה 2011, נכוו באדמות תימן מפקדים בכירים בחיזבאללה שתרמו מניסיונים ומומחיותם כדי להדריך את החותמים. חלק מהמפקדים הללו הגיעו על ידי ישראל מאז התמרון הקרקעי של צה"ל לבנון, בהתאם לכך פרסמו החותמים הספרדים לאותם מפקדי חיזבאללה, בהם הדגישו שהחותמים לא ישחו את תרומותם של allow לבניין הכוח של החותמים.

ברבות השנים, הודיעו לתקשורת גם שמותיהם של מפקדי כוח קודס שהנים אחראים על הסיוע לחותמים ופעלים באדמות תימן במסגרת הקשר ההדוק שלהם עם החותמים: עבד אל-רכ'א שהלאי, בכיר בכוח קודס שכבר הוכיח את כישוריו בסיוו המקיף שהעניק מייליציות השיעיות בעיראק, שפעל נגד הכוחות האמריקניים במהלך מלחמת עיראק (2003-2011). לפי האמריקנים, שהלאי, שি�ובן כיום בצענעם, תכנן את מתקפת הטרור שביצעו מייליציות בכראבלא שבעיראק, ב-2007, בה נהרגו חמישה חיילים אמריקנים. בכיר נוסף בכוח קודס, שאחראי על הפעולות האיראנית מטעם החותמים הינו דמות צללים בשם אבו-פאטמה, שדבר קיומו נחשף במחקר של מכון וושינגטון מדצמבר 2023, שם גם צוין שהוא משתתף ביישובות האסטרטגיות של החותמים במסגרת "מועצה הג'יהאד" (גוף הפיקוד הראשי של החותמים, הפועל בראשות מנהיגם עבד אל-

מלך אל-חוותי, הוקם ב-2010 ומתככל את הזרועות העיקריים של תנועת אנטאראללה). החסיבות המרובה שמלא שהלאה' בהתעצמות החותמים וה קישור בינם לאיראן משתקף בפרס בסך 15 מיליון דולר שהציב הממשלה האמריקני עבור מידע על פעילותו הפיננסית ועל מקורבו. כפי שחשפה רשת התקשורות האמריקנית ABC News בשבוע לאחר התנקשות בסולימאני, באותו לילה בו סוכל סולימאני, ביצה ארצת הברית ניסיון התנקשות גם נגד שהלאה', באדמת תימן, אך זה נכשל.

האיראים עקבו מקרוב על תהליך הבשלות של החותמים, בהתאם לכך, הציגו בסיפורם רב ראש אגף המבצעים במשמרות המהפהה, עבאס נילפרושאן (שהוסל עם נסראללה בביירות, בעת ששימש מפקד שלוחת כוח קודס לבנון) ב-2019 שהודות לשיעור שהוא מעניקה לציר ההתקנות, "AIRAN מכתרת ומאיימת על ישראל מכל צדיה". ברוב תחוכמו של סולימאני, בתקופת גלולה הראשון של מלחמת האזרחים בסוריה (2011-2018), כוח קודס הביא משלחות חותמות לסוריה כדי שישתתפו בחימה נגד המורדים הסורים, במסגרת טבילה אש מבצעית שייעברו, כדי להכשירם למלחמה בתימן. בהתאם לכך, פורסמו בזמנו דיווחים על פעילים חותמים שמתו בקרבות בסוריה. לצד זאת, מלחמת החותמים נגד הקואליציה בראשות سعودיה שימה מגרש משחקים ושדה ניסויים עבור התעשייה הצבאית الإيرאנית, ובמסגרת זאת ביצעה איראן באמצעות החותמים ניסויי כלים בפיתוח הצבאים השונים, שימושים את ציר ההתקנות בעת בלחמה חרבות ברזל נגד ישראל.

לא פרוקסי קלאסי אלא שותף אסטרטגי

למרות הקשר הדוק לאיראן והסיע הכלכלי, הכספי, הדיפלומטי המאסיבי, אין לראות בחותמים עשי דברים של الإيرאים. יותר מדויק יהיה לכנותם שותף אסטרטגי של איראן, מכיוון שנראה שהחותמים كانوا לעצמאותם ולריבונותם בתימן. בולטת בהקשר זה החרarto של מהדי אל-משאט, יו"ר המועצה הפוליטית העליונה של החותמים, מנובמבר 2016, שבה תקף בחריפות את דברי רמטכ"ל הכוחות המזוינים של איראן, מוחמד באקרי, כי איראן שואפת להקים בחופי תימן בסיסים צבאיים. אל-משאט כתב: "היצור הזה צריך לקרוא את ההיסטוריה של תימן לפני שהוא מדבר, כי אני בטוח שאם הוא היה יודע שתימן לאורך ההיסטוריה הייתה בית קברות לפולשים, הוא לא היה אומר מילה". לצד זאת, גורמים חותמים הדגישו מעט לעת את עקרון עצמאותם של החותמים מול טהראן, ובמסגרת זאת הציג הפעיל החותמי חוסיין אל-בוח'תי, בראיון ל-BBC ב-2019, שהחותמים "אין מקבלים פקדות מאף אחד, ולא יעצרו את המלחמה (נגד סעודיה) אףלו אם איראן תאמר".

בהתאם לכך, נראה שבניגוד למצוות שהיא בסוריה עבר הדחתו של אסד, איראן לא מחזיקה בתימן בסיסים צבאיים, וגם הסד"כ שמחזיק כוח קודס באדמת תימן לאמנה מעולם יותר מכמota מצומצמת למדי של מומחים שונים. ועודין, במסגרת השותפות האסטרטגית בין הצדדים, איראן והחותמים חולקים כמה יעים וឥירותים משמעותיים משותפים בדמות המאבק נגד ארצות הברית, סעודיה וישראל, כמו גם חזון לכינון איסלאם פוליטי שבו אנשי הדת יעדזו

בראשות המערכת הפוליטית. בדומה לאיראן, גם החות'ים תומכים בהתקנות הפלסטינית שמעניקה להם, כמייצגי "האיסלאם המקורי", את התوانה להתחמש לעייפה, ולהנzieח את מרומות הפוליטית במערב תימן באמצעות דיכוי מתמשך של מתנגדיהם מבית. עוד חשוב להבהיר כי חלק מההתקנות הניכרת בין הצדדים שהושגה לאור הסיווע האיראני המקורי, החות'ים הצהירו במאי 2024 שישתתפו באופן פעיל לצד איראן בכל מלחמה אזורית. בכך, הם שיקפו את הטמעת השαιפה האיראנית הדוגלת בהתלכדות הזרות, כמרכיב יסודי בהפעלת ציר ההתקנות, שנועד למקנס את הלחץ על ישראל, במסגרת השαιפה להשמדתה. למעשה, נראה שאיראן קידמה הרבה לפני פרוץ מלחמת חרבות ברזל את התלכדות הזרות, כפי שניכר בהצהרת אותו עבאס נילפרושאן, בעת שהיה ראש אגף המבצעים במשמרות המהפכה ב-2019, לפיה "כל טעות שתתבצע באזור (מצד ישראל) תביא לפריצת מלחמה בהשתתפות כל האזור".

האים החות'יים עלול להתקרב בהתאם למאפיין הנידות של מערך השלווחים האיראני

חלק מההתקנות שהם מגלים במהלך מלחמת חרבות ברזל ורצונם למלא בה תפקיד משפיע, החות'ים היו אמורים למלא תפקיד ראשי בתוכנית שהגתה איראן נגד ישראל. כפי שלמדו דיווחים מצד האופוזיציה הסורית והאופוזיציה התימנית, במהלך ספטמבר האחרון הגיעו לسورיה קבוצת פעילים חות'ים, המונה כחמשים מלחבים שמתמחים בשיגור טילים. הם הוסעו לדרום سوريا על ידי משמרות המהפכה האיראנים וצבא سوريا לצורך ביצוע התקפות נגד ישראל.

מאפיין הנידות בקרב ציר ההתקנות בראשות איראן הוא מוכר וחשוב. כבר בראשית מלחמת איראן-עיראק השתתפו באמצעות המלחמתי האיראני פעילי חיזבאללה, ובמידה מסוימת גם אמל'. פעילי חיזבאללה שוגרו בהוראת חמיןאי לעיראק בעת מלחמת עיראק (2003-2011) כדי להוביל התקפות של מיליציות שיעיות עיראקיות נגד הכוחות האמריקנים במדינה. פעילי מיליציות שיעיות עיראקיות שונות, כגון עצא'ב האל-חק, ארגון בדר ורבות אחרות, שוגרו ב-2012 על ידי איראן כבר בראשית מלחמת האזרחים בסוריה, ועוד בטרם הפצעת דאעש ב-2014 כדי לסייע במאבק על הישרדותו של אסד. פעילי המיליציה האפגנית פאטמיון, הנתמכת בידי כוח קודס ופועלות בסוריה, הובאו לתימן לתקופה מסוימת כדי לסייע למאץ החות', לצד פעילי חיזבאללה שוגרו לזרה בהוראת איראן כדי להכשיר את החות'ים מקרוב.

לצד זאת, החות'ים הפגינו את רצונם לפולש קרקעית לישראל. במהלך אוגוסט 2024, הם הגיבו את איומיהם הפומביים לפעול נגד ישראל, כולל באופן קרקעי, וכבר במהלך ינואר, פברואר, מרץ, יולי וسبטמבר 2024, הם קיימו תמרונים צבאיים, שככלו תרחישים של חדיירות דרך מנהרות והשתלטות על בסיסים ישראליים וחטיפת חיילים.

כדי לפולש קרקעית לישראל, החות'ים צריכים לגשר על המרחק הגיאוגרפי שחוצץ ביניהם לישראל. לאחר שציג ההתקנות איבד את سوريا, נראה שהזירה hei מתאימה למשימה זו היא ירדן. לפיכך, לצד הידוק התיאום הביטחוני עם ירדן, על צה"ל להקצות את מירב המאמצים לגילוי

מוקדם ככל האפשר של תרחיש פשיטה קרקעית נגד ישראל מצד החות'ים (וכן מצד מיליציות עיראקיות), ולא להסתמך על הצבת מכשולים קרקעיים וכדומה. ישראל החלה קודם לאחרונה מהלכים חשובים למרחב זהה, ובכלל זה עיבוי הכוחות של צה"ל למרחב הגבול הירدني, ומאמצים להקמת גדר גבול בין ישראל לירדן. נראה שיש להאיץ על ההיערכות הישראלית בגבול הירدني, בכל החשיבות הגוברת של הזרה הירדנית למאכzi החרטנות בהובלת איראן, במציאות האזורית החדשה.

nochza' astrotzgina yisraelit kpdnit

בשלב הנוכחי של המלחמה, החות'ים מהווים את הגורם העיקרי ביותר בקרב ציר ההתקנות. ישראל היכתה בחמאס אף שטרם השיגה את יעדיה ברצועת עזה, הלמה בחיזבאללה באופן חסר תקדים ואילצה אותו לפרוש מהמלחמה, מה שדחף את המורדים הסורים להתנייע את מסע היבושים ולהדיח את אסד. ביוםachs האחראוניים, הודיעו גם המיליציות השיעיות בעיראק על הפסקת השתתפותם במלחמה נגד ישראל, במסגרת הסכם שהשיגו עם ראש ממשלת עיראק א-סודאני. אין תמה לפיכך, שלאור התלהבותם העקבית, ההסכמה בהתקפות נגד ישראל, והעליה המדורה בbijouיהם, החות'ים מיומן הכוכב העולה של ציר ההתקנות, וקרים בעניין איראן עלתה.

ישראל תקפה כבר שלוש פעמים בתימן, ונראה שהתקפותיה כוונו בעיקר לפגוע בכוחם הכלכלי של החות'ים מכיוון שהאמריקנים והבריטים תוקפים ממילא מטרות צבאיות בתימן, באופן ספורדי. נראה שעלה ישראל כעת לדם שלושה ערוצי פעה עיקריים נגד החות'ים:

1. הפנית משאבים לטובת פיתוח של כלים עשיר מול החות'ים. ישראל זנחה את הזרה התימנית למורות חשיבותה הגוברת לפחות משנת 2015. כעת, כדי להשלים את הפערים ולהגבר את מוכנותה למערכה עיליה נגד החות'ים, עליה להקצות משאבים שיתורגם להעמקת היכולות המודיעיניות בתימן, ויכולות טכנולוגיות (סיביר ואחרות) וצבאיות שיישרתו אותה לטובת המערכת נגד החות'ים.

2. gibosh astrotzgina ameriknit-yisraelit mkipha נגד החות'ים. על ישראל למנף בצורה האופטימלית את חזرتו של טראמפ לבית הלבן כדי לחבר אסטרטגיה עיליה שתתרגם את היכולות האמריקניות והישראלית לכדי מכותה מלחמה משוכלת, שתהלום בחות'ים, ובכלל זה במערכות הצבאיים, הכלכליים והשלטוניים. חלק מכך, ומהסטרטגיה המkipה שעל ארץות הברית וישראל לגבות ממילא מול איראן, מוכנות המלחמה זו צריכה לסקל גם את הכלים העיקריים שבאמצעותם תורמת איראן להעצמת החות'ים, בהם שהלאי' ואבו-פאטמה, וכן אוניות המודיעין של משמרות המהפכה, Behshad, שפועלת בים האדום ואשר באמצעותה איראן מזקונת את מתקפות החות'ים נגד אוניות ויעדים שונים למרחב זהה.

3. בשל הדחיפות בטיפול באיים החות'י הגובל, ישראל אינה יכולה להמתין עד כנסתו של טראמפ לבית הלבן בעוד חודשים, ועד שתעמיד את יכולותיה בתימן לאחר הקצתה

משאים. לפיכך, עליה לזהות את נקודות החולשה של החות'ים, ולהמשיך במתකפות קטלניות נגדם, בדגש על צמרת הפיקוד שלהם ומערך הטילאות.

התפרסם באתר N12, בתאריך 26.12.2024.

ההדעות המובועות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.